

Delrapport av Försäkringskassans utvecklingsarbete inom elektroniskt informationsutbyte med hälso- och sjukvården

Inledning

Sedan 2006 har staten och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ingått överenskommelser för att stimulera landstingen till att ge sjukskrivningsfrågan högre prioritet i hälso- och sjukvården och för att utveckla sjukskrivningsprocessen. Syftet är att ge landstingen ekonomiska drivkrafter att prioritera sjukskrivningsfrågan för att åstadkomma en effektiv och kvalitetssäker sjukskrivningsprocess och bidra till en stabil sjukfrånvaro.

Sedan 2010 har Försäkringskassan, SKL och Socialstyrelsen samarbetat inom ramen för dessa överenskommelser för att skapa förutsättningar för ett utökat elektroniskt informationsutbyte mellan Försäkringskassan och hälso- och sjukvården. Syftet är bland annat att etablera effektiva processer och bygga en flexibel teknisk infrastruktur som skapar förutsättningar för en gemensam verksamhetsutveckling och som bidrar till en kvalitetssäker och effektiv sjukskrivningsprocess. I Försäkringskassans regleringsbrev för 2019¹ framgår att Försäkringskassan ska, tillsammans med SKL och i tillämpliga delar Socialstyrelsen, fortsätta utvecklingsarbetet i enlighet med villkor 4, Utökat elektroniskt informationsutbyte, i överenskommelsen mellan staten och SKL om En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess 2019.

Denna delrapport redovisar Försäkringskassans arbete i de utvecklings- och utredningsarbeten som Försäkringskassan är involverad år 2019. Delrapporteringen sker i enlighet med överenskommelsen mellan staten och SKL.²

Disposition

Villkor 4 är uppdelat i sex delområden som omfattar arbeten som drivs av antingen SKL, Socialstyrelsen eller Försäkringskassan. Försäkringskassan rapporterar inom delar av delområdena 1, 3, 5 och 6. Rapportens disposition kommer att följa turordningen i dessa delområden:

Delområde 1: Vidareutveckling av det försäkringsmedicinska beslutsstödet (FMB) och andra områden inom Socialstyrelsens ansvar.

1d. Utreda och eventuellt utveckla stöd för användningen av ICF (Klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa) och andra ifyllnadsstöd via intygsutfärdandet.

Delområde 3: Utredning och vidareutveckling av Intygsstatistik och Rehabstöd för att möjliggöra uppföljning av hälso- och sjukvårdens arbete med rehabilitering och sjukskrivning, liksom förbättrat stöd till koordineringsfunktionen.

¹ Utgiftsområde 10.

² En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess Överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting 2019, villkor 4.

3b. Utredning och behovsanalys av en ny funktion i Rehabstödet för att möjliggöra digital kommunikation mellan koordineringsfunktionen i hälso- och sjukvården och Försäkringskassan.

Delområde 5: Utökat elektroniskt informationsutbyte genom realisering av strukturerad överföring av medicinsk information och därtill tillhörande kommunikation.

5a. Fortsatt stöd till landstingens införande och användning av de medicinska underlagen enligt ovan.

5b. SKL och Försäkringskassan ska ta fram en gemensam plan för digitalisering av Försäkringskassans övriga intyg utifrån analyser av behov och möjligheter.

Delområde 6: Elektroniskt administrations- och ekonomistöd för försäkringsmedicinska utredningar (FMU) med tillhörande intyg som ska fungera mellan Försäkringskassan och hälso- och sjukvården.

Redovisning

Delområde 1: Vidareutveckling av det försäkringsmedicinska beslutsstödet (FMB) och andra områden inom Socialstyrelsens ansvar.

1d. Utreda och eventuellt utveckla stöd för användningen av ICF (Klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa) och andra ifyllnadsstöd via intygsutfärdandet.

Ett ifyllnadsstöd gällande läkarintyg som baseras på ICF³ blev tillgängligt för läkare under vårvintern 2019.

Socialstyrelsen och Inera AB avser att göra en uppföljning av stödet under hösten 2019. Uppföljningen ska göras både ur användarperspektiv, det vill säga, läkarens perspektiv samt ur ett mottagarperspektiv, Försäkringskassans perspektiv. Försäkringskassan kommer att delta i denna uppföljning med fokus på det sistnämnda.

Delområde 3: Utredning och vidareutveckling av Intygsstatistik och Rehabstöd för att möjliggöra uppföljning av hälso- och sjukvårdens arbete med rehabilitering och sjukskrivning, liksom förbättrat stöd till koordineringsfunktionen.

3b. Utredning och behovsanalys av en ny funktion i Rehabstödet för att möjliggöra digital kommunikation mellan koordineringsfunktionen i hälso- och sjukvården och Försäkringskassan.

Inera AB har i uppdrag att genomföra en utredning och behovsanalys av en ny funktion i Rehabstödet för att möjliggöra digital kommunikation mellan koordineringsfunktionen i hälso- och sjukvården och Försäkringskassan. Ett av underlagen i deras utredning kan komma att utgöras av resultatet av ett pågående samarbete mellan SKL och Försäkringskassan som syftar till att förbereda parterna för den nya lagen om koordineringsfunktion inom hälso- och sjukvården.

³ ICF är en förkortning av International Classification of health and Functioning.

Delområde 5: Utökad elektroniskt informationsutbyte genom realisering av strukturerad överföring av medicinsk information och därtill tillhörande kommunikation.

5a. Fortsatt stöd till landstingens införande och användning av de medicinska underlagen enligt ovan

Under år 2018 möjliggjordes för samtliga regioner att nyttja den nya tekniska plattformen för de fyra elektroniska medicinska underlagen som Försäkringskassan tillhandahåller. Därefter skulle regionerna ha breddinfört detta i sina huvudjournalssystem under 2018, alternativt ange planerat slutdatum för breddinförandet under 2019.⁴

Merparten av Regionerna har breddinfört under 2018, undantagen var Region Stockholm, Region Gotland samt Region Uppsala som i sina rapporter i december 2018 angav att de kommer att breddinföra under år 2019. En arbetsgrupp har bildats med representanter från Försäkringskassan och Inera AB för att se över hur vi tillsammans kan påverka och bistå dessa regioner till ett snabbare breddinförande.

Region Stockholm är särskilt viktig för det utökade elektroniska informationsutbytet då regionen står för ca en femtedel av de intyg som kommer in till Försäkringskassan. Det är därför av stor vikt att Region Stockholm följer sin övergripande planering och breddinför under år 2019. Vid de löpande kontakterna Försäkringskassan har med Region Stockholm angående dess breddinförande får Försäkringskassan ingen klar bild över införandet. Detta försvårar uppföljning och stöd till regionen.

Med anledning av ovan försenas möjligheten till en effektivare och mer kvalitetssäker sjukskrivningsprocess för såväl invånaren som hälso- och sjukvården samt Försäkringskassan.

5b. SKL och Försäkringskassan ska ta fram en gemensam plan för digitalisering av Försäkringskassans övriga intyg utifrån analyser av behov och möjligheter

Försäkringskassan har i rapportering i december 2018 lämnat en preliminär tidplan för digitalisering av Försäkringskassans övriga medicinska underlag. Den preliminära tidplanen byggde helt på interna prioriteringar utifrån de behov vi upplever från de försäkrade och Försäkringskassans verksamhetsbehov.

En arbetsgrupp har bildats med representanter från SKL, Inera AB och Försäkringskassan. Arbetsgruppen har tagit fram och skickat ut ett underlag till hälso- och sjukvården för att få deras syn på Försäkringskassans prioritering av digitalisering av de övriga medicinska underlagen. Vi avser därefter att ta fram en gemensam prioriteringslista för hälso- och sjukvården samt Försäkringskassan.

En förutsättning för att kunna realisera fortsatt utveckling är att komma överens om en modell för långsiktig finansiering och samverkan mellan SKL/Inera AB och staten/Försäkringskassan.

⁴ I enlighet med milstolpe 11 i överenskommelsen En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess som gällde åren 2017-2018.

Delområde 6: Elektroniskt administrations- och ekonomistöd för försäkringsmedicinska utredningar (FMU) med tillhörande intyg som ska fungera mellan Försäkringskassan och hälso- och sjukvården.

Försäkringskassan ska tillsammans med SKL se över förutsättningarna för att utveckla ett IT-stöd och utarbeta en behovsanalys med utgångspunkt från den nya lagen och förordningen. Av överenskommelsen framgår att syftet med ett IT-stöd är att underlätta arbetet för hälso- och sjukvården och Försäkringskassan och förkorta tiderna för leverans av FMU. Det anges också att Försäkringskassan och SKL senast den 31 oktober 2019 ska redovisa behovsanalys och ställningstagande angående nästa steg för en eventuell utveckling av ett sådant IT-stöd.

Hösten 2017 påbörjades arbetet med att utveckla ett IT-stöd för kommunikation och administration vid beställning av FMU. Arbetet avbröts i juni 2018 eftersom det då stod klart att innehållet i den nya lagen påverkade den process som utvecklingsarbetet tagit avstamp i. Försäkringskassan bedömde därför att fortsatt utveckling inte kunde genomföras utan en förnyad analys.

Försäkringskassan har under våren 2019 påbörjat ett analysarbete som syftar till att identifiera behov och nyttor av ett framtida IT-stöd med utgångspunkt i lag och förordning, kommande föreskrifter samt uppdraget i överenskommelsen. Försäkringskassan kan konstatera att nuvarande hantering med manuell beställning, kommunikation och administration är komplex, tidskrävande och riskerar att inte bli enhetlig.

En arbetsgrupp har bildats med representanter från Försäkringskassan, SKL och Inera AB som kontinuerligt stämmer av och förankrar viktiga ställningstaganden. Arbetsgruppen har enats om att behovsanalysen ska fokusera på verksamhetsbehov och eventuella problem med nuvarande hantering, men i detta inledande skede utelämnas förslag på tekniska lösningar.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av avdelningschef Ulrika Havossar, avdelningschef Stefan Olowsson och verksamhetsutvecklare Katarina Edéus, den senare som föredragande.

Nils Öberg

Katarina Edéus